

Ügyszám: NAIH-2223-2/2013/V

[...]
ügyvéd részére

[...]

Tisztelt Ügyvéd Úr!

A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóságnak (a továbbiakban: Hatóság) küldött beadványában elsődlegesen a külföldi adattovábbítással és a kötelező erejű vállalati szabályok („*Binding Corporate Rules*” a továbbiakban: BCR) alkalmazhatóságával kapcsolatban kérte a Hatóság állásfoglalását.

A beadványával kapcsolatban az alábbi tájékoztatást adom.

1. Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 8. §-a tartalmazza a külföldi adattovábbítással kapcsolatos alapvető szabályokat. Ezen rendelkezések alkalmazásának előkérdése az, hogy mely országok minősülnek harmadik országnak.

Az Infotv. 3. § 24. pontja értelmében harmadik ország *„minden olyan állam, amely nem EGT-állam.”* Az Infotv. 3. § 23. pontja alapján EGT állam *„az Európai Unió tagállama és az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes más állam, továbbá az az állam, amelynek állampolgára az Európai Unió és tagállamai, valamint az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban nem részes állam között létrejött nemzetközi szerződés alapján az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes állam állampolgárával azonos jogállást élvez.”*

A hatályos nemzetközi szerződések alapján EGT-államnak minősül az Európai Unió huszonnyolc tagállama, valamint Izland, Liechtenstein és Norvégia. Az Infotv. 8. § (4) bekezdése úgy rendelkezik, hogy *„az EGT-államba irányuló adattovábbítást úgy kell tekinteni, mintha Magyarország területén belüli adattovábbításra kerülne sor.”* Így az Infotv. hatálya alá tartozó adatkezelőknek ezen országokba történő adattovábbításuk során a külföldi adattovábbításra vonatkozó rendelkezéseket nem kell alkalmazniuk.

A harmadik országban letelepedett adatkezelőhöz (adatfeldolgozóhoz) történő adattovábbítással összefüggésben a jogalkotó az Infotv. 8. § (1)-(2) bekezdéseiben külön feltételrendszert határozott meg:

„(1) Személyes adatot e törvény hatálya alá tartozó adatkezelő harmadik országban adatkezelést folytató adatkezelő részére akkor továbbíthat, vagy harmadik országban adatfeldolgozást végző adatfeldolgozó részére akkor adhat át, ha

a) ahhoz az érintett kifejezetten hozzájárult, vagy

b) az adatkezelésnek az 5. §-ban, illetve a 6. §-ban előírt feltételei teljesülnek, és – a 6. § (2) bekezdésében foglalt esetet kivéve – a harmadik országban az átadott adatok kezelése, valamint feldolgozása során biztosított a személyes adatok megfelelő szintű védelme.

(2) A személyes adatok megfelelő szintű védelme akkor biztosított, ha

- a) az Európai Unió kötelező jogi aktusa azt megállapítja, vagy
- b) a harmadik ország és Magyarország között az érintetteknek a 14. §-ban foglalt jogai érvényesítésére, a jogorvoslati jog biztosítására, valamint az adatkezelés, illetve az adatfeldolgozás független ellenőrzésére vonatkozó garanciális szabályokat tartalmazó nemzetközi szerződés van hatályban.”

Az Infotv. 8. § (1)-(2) bekezdése alapján tehát harmadik országban letelepedett adatkezelő (adattfeldolgozó) felé adattovábbításra három esetkörben van lehetőség:

- amennyiben az érintett az adattovábbításhoz kifejezetten hozzájárul,
- az érintett kifejezett hozzájárulásának hiányában, ha az alábbi konjunktív feltételek teljesülnek:
 - a. az Infotv. hatálya alá tartozó adatkezelő (az adattovábbító szervezet) az Infotv. által elismert jogalappal rendelkezik az adatkezeléshez, és
 - b. a harmadik országban a személyes adatok megfelelő szintű védelme biztosított, mivel az Európai Unió kötelező jogi aktusa azt megállapította, vagy nemzetközi szerződés megfelelő garanciákról rendelkezik;
- a harmadik esetkör az Infotv. 6. § (2) bekezdésén alapuló kivételes adattovábbítás. Ebben az esetben nem kell vizsgálni azt, hogy a harmadik ország a személyes adatok megfelelő szintű védelmet biztosítja-e vagy sem.

1.1. Az érintett kifejezett hozzájárulása a külföldi adattovábbításhoz

1.1.1. A külföldi adattovábbítás Infotv.-ben szereplő feltételrendszer az Adatvédelmi Irányelv¹ 25-26. cikkén nyugszik. A harmadik országba történő adattovábbítás vonatkozásában az érintett kifejezett, egyértelmű hozzájárulásának követelményéről az Adatvédelmi Irányelv 26. cikk (1) bekezdés a) pontja rendelkezik.

Az Adatvédelmi Irányelv e rendelkezését néhány évvel ezelőtt elemezte a 29-es Adatvédelmi Munkacsoport is egy 2005-ös Munkadokumentumában². A hozzájárulással összefüggésben a Munkacsoport négy tényezőt emelt ki:

- A beleegyezés pozitív megnyilvánulás, amely „*de facto kizár minden olyan rendszert, amelyben az érintett csak a továbbítás után tiltakozhat: a továbbítás elvégzéséhez az érintett kifejezett beleegyezésére van szükség. Amennyiben kétség merül fel a beleegyezés tényleges megadásával kapcsolatban, az eltérés nem alkalmazható.*”
- A beleegyezésnek önkéntesnek kell lennie: „*nem tekinthető érvényesnek a beleegyezés, ha az érintettnek nem volt lehetősége a valós választásra vagy kész tények elé állították.*”
- A beleegyezésnek kifejezettnek kell lennie, vagyis „*csak akkor képezhet érvényes jogalapot az adattovábbításhoz, ha kifejezetten egy bizonyos továbbításhoz vagy továbbításkategóriához adják.*”
- A beleegyezést tájékozottan kell adni: „*az érintettnek adott információnak tartalmaznia kell az abból eredő kockázatokat is, hogy adatait olyan országba továbbítják, amely nem*

¹ A személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló 1995. október 24-i 95/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv.

² Az Adatvédelmi Irányelv 26. cikke (1) bekezdésének közös értelmezéséről szóló munkadokumentum (WP 114) http://ec.europa.eu/justice/policies/privacy/docs/wpdocs/2005/wp114_en.pdf.

biztosít megfelelő védelmet. Az érintett csak ezen információ birtokában adhatja beleegyezését a tények teljes ismeretében; amennyiben az információt nem kapja meg, az eltérés nem alkalmazható.”

Az első három tényező lényegében a hozzájárulás általános követelményének tekinthető és ennek részletesebb kifejtése megtalálható a 29-es Adatvédelmi Munkacsoportnak a hozzájárulás fogalom meghatározásáról szóló 15/2011. számú véleményében³ (WP 187, a továbbiakban: 15/2011. számú vélemény). A negyedik ismerv azonban olyan speciális követelmény, amely kizárólag az érintett kifejezett hozzájárulásán alapuló külföldi adattovábbításra vonatkozik.

1.1.2. Az Infotv. 3. § 7. pontja alapján a hozzájárulásnak négy összetevője van: az önkéntesség, a határozottság, a félreérthetlenség és a megfelelő tájékoztatás. Emellett az Infotv 8. § (1) bekezdés a) pontja előírja, hogy a hozzájárulásnak kifejezettnek kell lenni.

A Munkadokumentumban kifejtett álláspontot figyelembe véve, az Infotv. 8. § (1) bekezdés a) pontja szerinti adattovábbítás esetén tehát elengedhetetlenül szükséges az, hogy az érintett egyértelműen kinyilvánítsa azt, hogy megértette az adattovábbítással együtt járó kockázatokat és ennek tudatában beleegyezik a személyes adatainak továbbításába. Abban az esetben tekinthető jogszerűnek az adattovábbítás, amennyiben az adatkezelő a hozzájárulást megelőzően kifejezetten tájékoztatja az érintettet arról, hogy az adatait olyan országba továbbítják, amelyik nem biztosítja a személyes adatok megfelelő szintű védelmét, és az érintettek ennek ismeretében egyértelmű, félreérthetetlen és önkéntes beleegyezésüket adják az adatok továbbításához.

1.1.3. A beadványában a munkavállalókra vonatkozó személyes adatok harmadik országba történő továbbításával kapcsolatban kért állásfoglalást.

A Hatóság álláspontja szerint ezzel összefüggésben a 29-es Adatvédelmi Munkacsoport állásfoglalásaiban⁴ kifejtettek irányadónak tekinthetők. Ezekben a Munkacsoport kijelentette, hogy a munkavállaló-munkáltató viszonyában megkérdőjelezhető, hogy az önkéntes hozzájárulás alkalmazható-e az adatkezelés jogalapjaként. A 29-es Adatvédelmi Munkacsoport álláspontja szerint, *„a foglalkoztatás kontextusában nehézségek merülhetnek fel az érintett beleegyezésének önkéntes voltával kapcsolatban, hiszen a munkáltató és az alkalmazott között alá-főlérendeltségi viszony van. Az érvényes beleegyezés ebben az értelemben azt jelenti, hogy az alkalmazottnak valós lehetőséget kell biztosítani beleegyezése megtagadására vagy utólagos visszavonására – amennyiben meggondolja magát – anélkül, hogy hátrány érne emiatt. A hierarchikus függés e helyzeteiben az alkalmazott továbbítással kapcsolatos elutasítása vagy fenntartása anyagi vagy nem anyagi természetű hátrányt okozhat neki, ami teljes mértékben ellentétes a személyes adatok védelmére vonatkozó európai jogalkotás szövegével és szellemével.”*

A Hatóság álláspontja szerint a munkavállalók esetében a hozzájárulás csak korlátozott körben érvényesülhet, és kizárólag akkor, ha az önkéntesség egyértelműen biztosítható. A munkáltatóktól egyébként is elvárható, hogy a munkavállalók személyes adatait csak megfelelő védelmet nyújtó harmadik országokba továbbítsák.

³ WP187 http://ec.europa.eu/justice/data-protection/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2011/wp187_hu.pdf#h2-9

⁴ A 8/2001 vélemény a személyes adatok feldolgozásáról a foglalkoztatás kontextusában (WP 48), 23. oldal http://ec.europa.eu/justice/data-protection/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2001/wp48_en.pdf; a Munkadokumentum 11. oldala; a 15/2011. számú vélemény 14-15. oldala.

1.2. A személyes adatok megfelelő szintű védelmének biztosításán alapuló adattovábbítás

Az érintett kifejezett hozzájárulásának hiányában két konjunktív feltétel teljesülése esetén lehet személyes adatot továbbítani.

1.2.1. Egyfelől az Infotv. 8. § (1) bekezdés b) pontjának első fele azt a követelményt támasztja a harmadik országba történő adattovábbítással szemben, hogy az adatkezelés feleljen meg az Infotv. 5-6. §-aiban előírt feltételeknek.

Az Infotv. 5-6. §-ai tartalmazzák azokat a jogalapokat, amelyekre hivatkozva az Infotv. hatálya alá tartozó adatkezelők Magyarországon személyes adatokat kezelhetnek.⁵ Ennek alapján megnyílik az Infotv. 8. § (1) bekezdés b) pontja alkalmazásának lehetősége.

A jogalkotó az Infotv. 8. § (1) bekezdés b) pontjának alkalmazásakor nem követeli meg azt, hogy az érintettek hozzájáruljanak a személyes adataik harmadik országba történő továbbításához, hiszen az adattovábbításra más jogalapra hivatkozva is sor kerülhet.⁶ Ez azonban természetesen nem mentesíti az adatkezelőt azon követelmény teljesítése alól, hogy – az Infotv. 20. §-ába foglalt kötelezettségből fakadóan – az adatkezelés megkezdésével vagy az adattovábbítással egyidejűleg tájékoztassa az érintetteket a harmadik országba történő adattovábbításról. Így különösen arról kell tájékoztatnia a munkáltatónak a munkavállalókat, hogy mely személyes adataikat, milyen célból, mely adatkezelőknek (vagy adatfeldolgozóknak) továbbítják, és ők mennyi ideig tárolják.

Ennek megfelelően a harmadik országba történő adattovábbításhoz nem szükséges a munkavállaló külön hozzájárulása, hanem – az első feltétel teljesítéséhez – az Infotv. 5-6. §-ában szereplő jogalapok által meghatározott követelmények megtartása szükséges.

1.2.2. A második konjunktív feltétel az, hogy a harmadik országban az adatok kezelése, valamint feldolgozása során biztosított legyen a személyes adatok megfelelő szintű védelme. Ez vagy nemzetközi szerződés útján lehetséges vagy pedig abban az esetben, ha a megfelelő szintű védelmet az Európai Unió kötelező jogi aktusa megállapította.

1.2.2.1. Az Adatvédelmi Irányelv 25. cikk (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy *„a tagállamoknak rendelkezniük kell arról, hogy a feldolgozásra kerülő vagy továbbítás után feldolgozásra szánt személyes adatok csak akkor továbbíthatók harmadik országba, ha – az ezen irányelv egyéb rendelkezései értelmében elfogadott nemzeti rendelkezéseknek való megfelelés sérelme nélkül – az adott harmadik ország megfelelő védelmi szintet tud biztosítani.”*

⁵ Ezzel összefüggésben érdemes megjegyezni, hogy az Európai Unió Bírósága a C-468/10. és C-469/10. sz. egyesített ügyekben hozott ítéletében kimondta, hogy az Adatvédelmi Irányelv 7. cikk f) pontjának közvetlen hatálya van. Az Irányelv e rendelkezése értelmében személyes adat kezelhető abban az esetben is, ha az adatkezelés az adatkezelő vagy az adatot megkapó harmadik fél (felek) jogszerű érdekének érvényesítéséhez szükséges és ezen érdek arányban áll az érintetteket a személyes adataik kezelésével összefüggésben megillető, magánélet tisztelgetben tartásához való jogokkal. Amennyiben az adatkezelők jogalkapként erre hivatkoznak, akkor a Hatóság mérlegeli, hogy a szóban forgó adatkezelés vonatkozásában valóban teljesülnek-e a feltételek és ekként figyelembe vehető-e az adatkezelés jogszerű jogalapjaként.

⁶ A 29-es Adatvédelmi Munkacsoport a 15/2011. számú véleményében úgy fogalmazott, hogy a jogszerű adatkezelésnek nem csak a hozzájárulás lehet az egyetlen jogalapja, hanem az Adatvédelmi Irányelv 7. cikkében szereplő többi jogalap is alkalmazható az adatkezelők számára.

Az Adatvédelmi Irányelv 26. cikk (2) bekezdése értelmében „a tagállamok engedélyezhetik a személyes adatok olyan harmadik országba irányuló továbbítását vagy továbbítás-sorozatát, amely a 25. cikk (2) bekezdése értelmében nem biztosít megfelelő szintű védelmet, amennyiben az adatkezelő megfelelő garanciákat teremt az egyének magánéletének, alapvető jogainak és szabadságainak védelme, továbbá a kapcsolódó jogok gyakorlása tekintetében; ilyen garanciát jelenthetnek elsősorban a megfelelő szerződési feltételek.”

A 26. cikk (4) bekezdése kimondja, hogy ez a lehetőség nem csak a tagállamok számára áll rendelkezésre, hanem a Bizottság is elfogadhat ilyen tartalmú dokumentumot: „amennyiben a Bizottság a 31. cikk (2) bekezdésében említett eljárásnak megfelelően úgy dönt, hogy egyes általános szerződési feltételek megfelelő biztosítékot nyújtanak a (2) bekezdés értelmében, a tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket a Bizottság határozatának teljesítésére.”

Az Adatvédelmi Irányelv 26. cikk (4) bekezdésének megfelelően a Bizottság már több határozatot is elfogadott:

- a Bizottság 2000. július 26-i 2000/520/EK határozata a 95/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv alapján, az Egyesült Államok Kereskedelmi Minisztériuma által kiadott biztonságos kikötő adatvédelmi elvek által biztosított védelem megfelelőségéről és az ezzel kapcsolatos gyakran felvetődő kérdésekről (az ún. „Safe Harbor” határozat),
- a Bizottság 2001. június 15-i 2001/497/EK határozata a 95/46/EK irányelv alapján a személyes adatok harmadik országokba irányuló továbbítására vonatkozó általános szerződési feltételekről (az ún. „I. csomag”, a továbbiakban: 2001/497/EK határozat),
- a Bizottság 2004. december 27-i 2004/915/EK határozata a 2001/497/EK határozat módosításáról a személyes adatoknak harmadik országokba irányuló továbbadására vonatkozó alternatív szerződési feltételek bevezetéséről (az ún. „II. csomag”, a továbbiakban: 2004-915/EK határozat),
- a Bizottság 2010. február 5-i 2010/87/EU határozata a 95/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv alapján a személyes adatok harmadik országbeli adatfeldolgozók részére történő továbbítására vonatkozó általános szerződési feltételekről (a továbbiakban: 2010/87/EU határozat).

A „Safe Harbor” határozat alapján az Egyesült Államok területén letelepedett adatkezelőnek (adattfeldolgozóknak) vállalnia kell az Egyesült Államok Kereskedelmi Minisztériuma által meghatározott követelmények megtartását. Ennek alapján ezen adatkezelő megfelelő védelmi szintet biztosít az Infotv. hatálya alá tartozó adatkezelő által továbbított személyes adatok tekintetében.

A – 2004/915/EK határozattal módosított – 2001/497/EK határozat és a 2010/87/EU határozat egy-egy modellszerződést tartalmaznak (általános szerződési feltételek, „*standard contractual clauses*”). Amennyiben az Infotv. hatálya alá tartozó adatkezelő ezen modellszerződések alkalmazásával köt szerződést harmadik országban található adatkezelővel vagy adattfeldolgozóval, akkor jogszerűnek tekinthető ezen szervezetek számára történő adattovábbítása.

1.2.2.2. Emellett az Adatvédelmi Irányelv 25. cikk (6) bekezdése értelmében „a Bizottság a 31. cikk (2) bekezdésében említett eljárásnak megfelelően megállapíthatja, hogy a harmadik ország megfelelő védelmi szintet biztosít e cikk (2) bekezdése értelmében, az egyének magánéletének, jogainak és szabadságainak védelmére vonatkozó belföldi jog, vagy a vállalt nemzetközi kötelezettségek, különösen az (5) bekezdésben említett tárgyalások végeredménye alapján.”

A Bizottság az Adatvédelmi Irányelv 25. cikk (6) bekezdése alapján több országról is kimondta már, hogy az adott állam személyes adatok védelmének megfelelő szintjét biztosítja, így például Svájc, Argentína vagy Izrael vonatkozásában.⁷

A határozat jogi természetét az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSz.) 288. cikke úgy határozza meg, hogy „a határozat teljes egészében kötelező. Amennyiben külön megjelöli, hogy kik a címzettjei, a határozat kizárólag azokra nézve kötelező, akiket címzettként megjelöl.”

Valamennyi, fent megjelölt határozatnak a tagállamok a címzettjei. Ekként Magyarország vonatkozásában a fenti jogforrások az Európai Unió kötelező jogi aktusainak tekinthetőek és így megfeleltethetőek az Infotv. 8. § (2) bekezdés a) pontjának.

1.2.3. Mindezek alapján tehát személyes adatot a munkavállaló kifejezett hozzájárulása nélkül akkor lehet továbbítani külföldre, ha a munkáltató az alábbi feltételek teljesíti:

1. az Infotv. hatálya alá tartozó munkáltató (az adattovábbító szervezet) adatkezelése megfelel az Infotv. 5-6. §-aiban szereplő valamely jogalapnak;
2. a harmadik országban a személyes adatok megfelelő szintű védelme biztosított, mivel
 - a. az Infotv. hatálya alá tartozó munkáltató – ha az adattovábbítás adatkezelő felé történik – a 2001/497/EK határozat („I. csomag”) vagy a 2004/915/EK határozat („II. csomag”) általános szerződési feltételei alapján megállapodást kötött a harmadik országban letelepedett adatkezelővel; vagy
 - b. az Infotv. hatálya alá tartozó munkáltató – ha adatfeldolgozó számára továbbít adatokat – a 2010/87/EU határozat általános szerződési feltételei alapján megállapodást kötött a harmadik országban letelepedett adatfeldolgozóval; vagy
 - c. amennyiben az Amerikai Egyesült Államok területén található adatkezelő vagy adatfeldolgozó, akinek a részére az Infotv. hatálya alá tartozó munkáltató továbbítja a személyes adatokat, vállalja, hogy a személyes adatok kezelését vagy feldolgozását „Safe Harbor” határozatnak megfelelően fogja végezni; vagy
 - d. az adatkezelő (az adatfeldolgozó) olyan államban van, amelyet az Európai Unió olyan országgént ismert el, amely a személyes adatok megfelelő szintű védelmét biztosítja; vagy
 - e. az adatkezelő (az adatfeldolgozó) olyan országban van, amellyel Magyarország olyan nemzetközi szerződést kötött, amely magában foglalja az érintetteknek az Infotv. 14. §-ban foglalt jogai érvényesítésére, a jogorvoslati jog biztosítására, valamint az adatkezelés, illetve az adatfeldolgozás független ellenőrzésére vonatkozó garanciális szabályait is.

1.2.4. A személyes adatok megfelelő szintű védelmének biztosításán alapuló adattovábbítás körében érdemes utalni egy másik beadványban feltett kérdésre is. Ebben az ügyvédi tevékenységet folytató beadványozó azt a kérdést fogalmazta meg a Hatóság számára, hogy az Infotv. 8. § (1) bekezdés b) pontja megköveteli-e azt, hogy az Infotv. hatálya alá tartozó adatkezelőn önálló jogalappal rendelkezzen az adatok adatfeldolgozónak történő átadásához.

Az Infotv. rendelkezései⁸ alapján megállapítható, hogy az adatfeldolgozás során az adatkezelői felelősség mindvégig megmarad, minthogy a személyes adat nem kerül ki a rendelkezése alól.⁹

⁷ Az alábbi linken keresztül megismerhető, hogy a Bizottság mely országok vonatkozásában fogadott már el határozatot az Adatvédelmi Irányelv 25. cikk (6) bekezdése alapján: http://ec.europa.eu/justice/data-protection/document/international-transfers/adequacy/index_en.htm

Ennek megfelelően a harmadik országban letelepedett adatfeldolgozó számára történő adatátadás az Infotv. 8. § (1) bekezdés b) pontja szerint jogszerű, az adatátadás külön jogalapot nem igényel. A Hatóság azonban ebben az esetben megvizsgálhatja, hogy a 2010/87/EU határozatban (illetve az Egyesült Államokba letelepedett adatfeldolgozó vonatkozásában a „Safe Harbor” határozatban) szereplő tartalmi garanciák érvényesülnek-e.

1.3. Az Infotv. 6. § (2) bekezdésén alapuló adattovábbítás

Az Infotv. 6. § (2) bekezdése kimondja, hogy *„ha az érintett cselekvőképtelensége folytán vagy más elháríthatatlan okból nem képes hozzájárulását megadni, akkor a saját vagy más személy létfontosságú érdekeinek védelméhez, valamint a személyek életét, testi épségét vagy javait fenyegető közvetlen veszély elhárításához vagy megelőzéséhez szükséges mértékben a hozzájárulás akadályainak fennállása alatt az érintett személyes adatai kezelhetőek.”*

Az Infotv. 8. § (1) bekezdés b) pontja értelmében az Infotv. 6. § (2) bekezdésén alapuló adattovábbítása esetén nem kell vizsgálni azt, hogy a harmadik ország vagy az ott letelepedett adatkezelő (adatfeldolgozó) a továbbított (átadott) adatok kezelése során biztosította-e a személyes adatok megfelelő szintű védelmét.

Ennek megfelelően, ha a munkavállaló cselekvőképtelensége avagy más elháríthatatlan ok miatt (például a munkavállaló betegsége vagy a munkavállalót is érintő természeti katasztrófa esetén, segítségnyújtás érdekében) a munkáltatónak személyes adatokat kell továbbítania harmadik országba, akkor nem kell vizsgálnia azt, hogy ezen harmadik ország vagy az ott letelepedett adatkezelő (adatfeldolgozó) biztosítja-e a személyes adatok védelmének megfelelő szintjét.

2. A Hatóság álláspontja a BCR alkalmazhatóságával összefüggésben

A Hatóság állásfoglalását kérte abban a kérdésben is, hogy a Hatóság a külföldi adattovábbítással összefüggésben elfogadja-e a kötelező erejű vállalati szabályokat olyan dokumentumként, amelyek biztosítják a személyes adatok megfelelő védelmi szintjét.

2.1. A BCR-ok az egyes nemzetközi vállaltcsoportok által alkalmazott olyan, személyes adatok továbbítására vonatkozó, egységes szabályzatok, amelyek valamennyi országban – függetlenül, hogy az Infotv. alapján EGT-államnak vagy harmadik országnak minősül – egységes adatvédelmi garanciákat biztosítanak a személyes adatok vállalatcsoporton belüli továbbítása során. A BCR-ok elfogadásának jogi hátterét az Adatvédelmi Irányelv 26. cikk (2) bekezdése jelenti, amelynek alapján a megfelelő általános szerződési feltételekben szereplő, adatvédelmi jogi követelmények teljesítésére vonatkozó garanciákra tekintettel a tagállamok engedélyezhetik a harmadik országba történő adattovábbítást.

⁸ Így különösen az Infotv. 10. § (1)-(3) bekezdéseire, valamint az Infotv. 23. § (1) bekezdés második mondatára figyelemmel.

⁹ Ezzel szemben, ha az adatkezelő egy másik adatkezelő számára továbbítaná a személyes adatokat, akkor az adatokat átvevő adatkezelő már önálló döntési jogkörrel rendelkezik a személyes adatok tekintetében, más adatkezelési körülmények mellett kezeli az adatokat, amely új adatkezelésnek minősül és ezért szükséges az is, hogy az adattovábbítás esetében teljesüljenek – többek között – az Infotv. 5-6. §-aiban szereplő feltételek is.

A Hatóság korábban is állást foglalt a BCR-ok alkalmazhatósága kérdésében.¹⁰ Ebben az ügyben a beadványozó kifejtette, hogy az Infotv. 8. § (2) bekezdés a) pontja, valamint – a 29-es Adatvédelmi Munkacsoport BCR-okkal kapcsolatos 2003-as munkadokumentuma¹¹ nyomán – az Adatvédelmi Irányelv 26. cikk (2) bekezdése kifejezetten biztosítja annak lehetőségét, hogy amennyiben a Hatóság jóváhagyja a BCR-t, akkor a BCR alapján a beadványozó ügyfele jogszerűen továbbíthat személyes adatokat a harmadik országban letelepedett, vállalatcsoporton belüli tagvállalatok számára.

A Hatóság az állásfoglalásában rámutatott: ahhoz, hogy az irányelvben megfogalmazott uniós jogalkotói akarat érvényesüljön az adott tagállamban, szükség van arra, hogy a tagállami jogalkotó átültesse az irányelv rendelkezéseit valamely nemzeti jogszabályába. Amennyiben az irányelv rendelkezéseinek átültetését valamely tagállam elmulasztja, akkor – az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: Bíróság) állandó ítélkezési gyakorlata szerint – bizonyos feltételek teljesülése esetén lehetséges annak közvetlen hatályára hivatkozni a tagállami bíróságok előtt. A Bíróság általános gyakorlata szerint az irányelvek abban az esetben rendelkeznek közvetlen hatállyal, ha feltétel nélküliek, megfelelően világosak és pontosak, illetőleg amennyiben a tagállamok az irányelvet határidőn belül nem ültették át nemzeti jogukba. A Bíróság joggyakorlata alapján valamely irányelv rendelkezése akkor kellően pontos, ha egyértelműen fogalmaz meg valamely kötelezettséget.

A Hatóság álláspontja szerint az Adatvédelmi Irányelv 26. cikk (2) bekezdése esetén nem teljesülnek a fenti kritériumok, ezért ez a rendelkezés nem tekinthető olyan tartalmú, világos és pontos rendelkezésnek, amely közvetlenül előírná, hogy a Hatóságnak jóvá kell hagynia az Adatvédelmi Irányelv 26. cikk (2) bekezdése szerint hozzá benyújtott BCR-okat.

2.2. Ön a Hatóság állásfoglalását abban a kérdésben is kérte, hogy a Hatóság elfogadja-e a BCR-okat olyan dokumentumként, amelyek biztosítják a személyes adatok megfelelő védelmi szintjét.

Az Infotv. 8. § (2) bekezdése taxatívén meghatározza azt, hogy mely esetekben biztosított a személyes adatok megfelelő szintű védelme. A jogalkotó itt nem említette azt a lehetőséget, hogy a BCR alkalmazása esetén az Infotv. hatálya alá tartozó adatkezelők személyes adatokat továbbíthatnak harmadik országba. A 29-es Adatvédelmi Munkacsoport által a BCR-okkal kapcsolatban elfogadott munkadokumentumok és vélemények pedig nem tekinthetők az Európai Unió kötelező jogi aktusának, így ezek nem tartozhatnak az Infotv. 8. § (2) bekezdés a) pontja alá.

Az Infotv. által megfogalmazott feltételrendszerbe sem jogalkotóként, sem pedig megfelelő védelmi szintet nyújtó dokumentumként nem illeszkedik bele BCR, így a jogalkotó továbbra sem teszi lehetővé az Infotv. hatálya alá tartozó adatkezelőknek, hogy BCR-ra hivatkozva továbbítsanak személyes adatokat egy vállalatcsoporton belül. A BCR-ok kölcsönös elismerésére irányuló uniós eljárásokban természetesen részt lehet venni, azonban ezek – a fentiekben ismertetettek miatt – nem alkalmazhatóak a magyarországi adattovábbítások vonatkozásában.

A Hatóság fontosnak tartja, hogy más uniós tagállamokhoz hasonlóan – akár a Hatóság, akár más tagállami adatvédelmi hatóság (szervezet) által jóváhagyott – BCR alkalmazásával is sor

¹⁰ NAIH-4562-2/2012/V. számú állásfoglalás.

¹¹ Munkadokumentum a harmadik országba történő személyes adatok továbbításáról: az Adatvédelmi Irányelv 26. cikk (2) bekezdésének alkalmazhatósága a BCR-on alapuló nemzetközi adattovábbításokkal összefüggésben (WP 74).

kerülhessen személyes adatok harmadik országba történő továbbítására. Ennek érdekében több alkalommal kezdeményeztük az Infotv. módosítását.

3. Adatvédelmi nyilvántartásba történő bejelentkezési kötelezettség a munkavállalók személyes adatainak kezelésével összefüggésben

A Hatóság állásfoglalását kérte abban a kérdésben is, hogy a munkavállalók személyes adataival kapcsolatos, harmadik országba történő adattovábbítást be kell-e jelenteni az adatvédelmi nyilvántartásba.

Az Infotv. 65. § (3) bekezdése értelmében a Hatóság nem vezet adatvédelmi nyilvántartást az adatkezelővel munkaviszonyban álló személyek adataira vonatkozó adatkezelésről. Ennek megfelelően a munkáltatóknak nem kell bejelenteni a munkavállalók adataival kapcsolatos adatkezeléseiket (például a munkaszerződés, munkavállalói nyilatkozatok tárolása, bérszámfejtéssel összefüggő adatkezelés, adóhatóság, munkaügyi szervek felé történő adattovábbítás). Az adatkezelés akkor sem tekinthető bejelentés-kötelesnek, ha a munkáltató adatfeldolgozót vesz igénybe (például egy könyvelő céget bíz meg a bérszámfejtéssel). Továbbá önmagában az a körülmény sem keletkeztet bejelentési kötelezettséget, ha az adatfeldolgozó további adatfeldolgozót vesz igénybe.

Emellett a jogalkotó nem írt elő bejelentési kötelezettséget arra az esetre, amennyiben az Infotv. hatálya alá tartozó adatkezelő harmadik országba kíván személyes adatokat továbbítani. Az adatkezelőknek a személyes adatokra vonatkozó adatkezeléseit kizárólag az Infotv. 65-68. §-ában meghatározott esetekben, és az ott meghatározott eljárás szerint kell bejelenteniük az adatvédelmi nyilvántartásba, kivéve, ha az adatkezelésük az Infotv. 65. § (3) bekezdésében felsorolt valamely pontja alá tartozik.

Így például, amennyiben munkáltató a munkavállalók személyes adatainak kezeléséhez harmadik országban letelepedett adatfeldolgozót vesz igénybe, akkor ugyan meg kell tartania az Infotv. 8. § (1)-(2) bekezdéséből fakadó követelményeket, azonban az Infotv. 65. § (3) bekezdés a) pontja értelmében az adatkezelést nem kell bejelenteni az adatvédelmi nyilvántartásba, mivel az adatkezelővel munkaviszonyban álló személyek adataira vonatkozik.

Érdemes megjegyezni, hogy az Infotv. 65. § (3) bekezdés a) pontja kizárólag a szűk értelemben vett munkaviszonnyal kapcsolatos adatfeldolgozásra vonatkozik. Amennyiben a személyes adatokat a munkáltató más célból is fel kívánja használni (így például e-learning), akkor ezt az adatkezelést már be kell jelenteni a Hatósághoz (ez azonban természetesen független attól, hogy az adatkezelés során történik-e külföldi adattovábbítás vagy sem, hiszen az adatkezelés jellege az, amely megalapozza a bejelentési kötelezettséget).

4. Az Infotv. 10. § (4) bekezdésével kapcsolatos állásfoglalás

A levelében a Hatóság állásfoglalását kérte az Infotv. 10. § (4) bekezdésének második fordulatával összefüggésben is. Eszerint *„adatfeldolgozással nem bízható meg olyan szervezet, amely a feldolgozandó személyes adatokat felhasználó üzleti tevékenységben érdekelt.”* Azt a kérdést tette fel a Hatóság számára, hogy e rendelkezés alapján az anyavállalat (vagy egy társvállalat) olyan szervezetnek tekinthető-e, amely az Infotv. hatálya alá tartozó adatkezelő üzleti tevékenységében érdekelt, és emiatt nem bízható meg adatfeldolgozóként.

Az Infotv. 10. § (4) bekezdésének ezen fordulatával összefüggésben annak van kiemelt szerepe, hogy az Infotv. hatálya alá tartozó adatkezelő által továbbított, munkavállalókra vonatkozó adatokat milyen célból használja fel az adatfeldolgozó. Tekintettel arra, hogy a munkáltató anyavállalat (vagy a társvállalata) a munkavállalók személyes adatait nem az üzleti tevékenységéhez használja fel, ezért az Infotv. hatálya alá tartozó adatkezelő és az anyavállalat (társvállalat) közötti adatfeldolgozói jogviszony – mivel nem eredményezi az Infotv. szerinti érdekkonfliktust – főszabály szerint nem tartozik az Infotv. 10. § (4) bekezdésének ezen fordulata alá.

A személyes adatok védelmét és a közérdekű adatok nyilvánosságát érintő ügyben forduljon a Hatósághoz továbbra is bizalommal.

Budapest, 2013. november 5.

Üdvözlettel:

Dr. Péterfalvi Attila
elnök
c. egyetemi tanár